

BYGGETTAN

**Riskbedömningar
räddar liv!**

**Facket - den enda garanti
för förändring**

**Sol, snö och blåst
- en arbetsmiljöfaktor**

TEMA: Arbetsmiljö

Kranföraren Sanna:

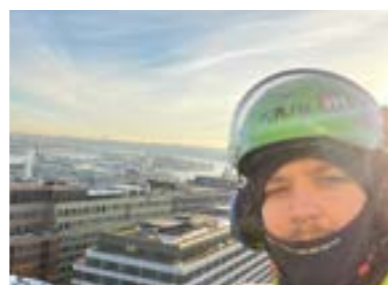
**”Nu är tankarna på jobbet
otroligt långt borta”**

08 De når målen genom samarbete

10

12 Sol, snö och blåst

ÄVEN I DETTA NUMMER

- 04. Arbetsmiljö ska inte samla damm i en pärm
- 06. Marvel hjälpte en kollega och blev skyddsombud
- 14. "Facket är vår enda garanti"
- 16. Med fackets hjälp fick Jouko rätt
- 18. Hallå där Casper Hedlund

BYGGETTAN

MEDLEMSTIDNING BYGGNADS
STOCKHOLM-GOTLAND

REDAKTION

Tf redaktör, text, foto, layout

Carolin Samuelsson

Carolin.Samuelsson@byggnads.se

Ansvarig utgivare

Tomas Kullberg

tomas.kullberg@byggnads.se

Foto omslag Kjell Pålsson

Tryck Exakta Print AB, Malmö

ADRESSER

Besöksadress

Skytteholmsvägen 2, Solna
Box 1288, 171 25 Solna

Telefon 010-601 10 08

E-post stockholm-gotland@byggnads.se

Webb Byggnads.se/stockholm-gotland

Instagram @byggnads_stockholmgotland

Facebook Byggnad Stockholm-Gotland

Byggnads Medlemscenter

Telefon 010-601 10 00

Byggnads a-kassa

Telefon 010-601 18 00

Lokalkontor Gotland

Arbetarrörelsens Hus,
Stenhuggarvägen 6, 621 65 Visby
Telefon 010-601 10 08

MEDLEMSKRETSAR

Gotland, Handen, Huddinge,
Johanneshov, Nacka, Nordost,
Nordväst, Stockholm, Södertälje

BLI MEDLEM

Öppna kameran i
din mobil och rikta
den mot QR-koden.

Mer makt till oss som gör jobbet

28 PERSONER DOG på jobbet under första halvåret 2023. 28 personer som aldrig kommer hem igen till sina nära och kära efter arbetsdagens slut. En åt helvete för hög siffra om du frågar mig.

ARBETSMILJÖVERKET FAMLAR i blindo tillsammans med företagen och regeringen. Företagen ska använda den kompetens som finns bland oss som förtroendevalda och medlemmar, redan i planeringsfasen. I stället försöker de trampa en ny väg utan att inkludera oss som faktiskt gör jobbet.

VI VET HUR JOBBET BÄST utförs och vad vi behöver för att ha en säker arbetsmiljö. Det vi behöver är förutsättningar:

- Ta vara på vår kompetens redan i planeringsstadiet.
- Ge oss tid och resurser.
- Sluta pressa byggtider i jakten på extra kronor.

”

”Arbetsmiljöverket famlar i blindo tillsammans med företagen och regeringen”

IDAG SER VI SÖNDERSPLITTRADE

arbetsplatser, med flera olika företag och yrkesgrupper som inte klara av att samordna sig. Ingen vill ta på sig ansvaret för arbetsmiljön, i stället skjuts problemen ner till individen och den lilla underentreprenören.

ARBETSMILJÖVERKET MÅSTE ställa mer krav på Bas-P och de andra som ska organisera planeringen kring arbetsmiljöfrågor på arbetsplatsen. För hur många fler arbetare ska behöva dö på sina arbetsplatser och bli statistik i Arbetsmiljöverkets rapport innan gränsen är nådd?

DU OCH DINA ARBETSKAMRATER ska alltid känna er trygga när ni gå till jobbet på morgonen. Och ni ska alltid veta att ni kommer hem efter arbetsdagens slut. Samla ditt lag, stå upp för varandra och er säkerhet. Våga ta fighten! ■

Kullbergs "Rent krasst"

- 1 NCC, nu får ni fan börja hantera yrkesfolket som medarbetare och inte slavar.
- 2 Byggföretagen, era medlemsföretag förstör vår marknad. Sluta vara så blåögda!
- 3 Arbetsmiljöverket, det är hög tid att ni kliver upp ur er grop och agerar.

TOMAS KULLBERG, ORDFÖRANDE
BYGGNADS STOCKHOLM-GOTLAND

Johnny Rindebrant

- ▶ **Ålder:** 51 år
- ▶ **Bor:** Vallentuna
- ▶ **Familj:**
Fru och tre barn
- ▶ **Yrke:** Arbetsmiljö-ansvarig Byggnads Stockholm Gotland
- ▶ **Intressen:** Trädgårdsarbete och sportfiske

Johnny Rindebrant vet hur viktigt det är med det förebyggande arbetet när det gäller arbetsmiljö, det kan bokstavligen rädda liv.

Arbetsmiljöarbetet ska inte samla damm i pärmar

Att ständigt arbeta med arbetsmiljö är viktigt. Och grunden för att få igång ett bra arbetsmiljöarbete är att vi bedömer risker, säger Johnny Rindebrant, arbetsmiljöansvarig på Byggnads Stockholm-Gotland.

JOHNNY ARBETAR NU med att förbereda Byggnads arbetsmiljövecka i slutet av oktober, där riskbedömningar är årets tema.

Johnny Rindebrant menar att riskbedömningar före byggstart alltför ofta blir en pärm som samlar damm. Men det är bokstavligen livsviktigt att bedöma risker på ett seriöst sätt. Och alla på arbetsplatsen måste känna till innehållet i riskbedömningen.

SKYDDSOMBUD OCH regionala skyddsombud har under de senaste

sju åren gått ut på arbetsplatser i hela Sverige under sista veckan i oktober, för att ta reda på hur det ser ut inom ett visst område.

Samtidigt har de informerar om områdena - som kvarts och damm, byggnadsställningar, hälsofarliga produkter, vibrerande verktyg och psykosocial arbetsmiljö.

Nu är det alltså dags för en central

fråga för allt arbetsmiljöarbete: riskbedömningarna.

- Det är grymt viktigt att vi har bra riskbedömningar, som skydds-

ombud är delaktiga i att ta fram och som är kända av alla, säger Johnny Rindebrant.

Det får inte bara vara en pappersprodukt! Och arbetsgivarna måste agera på ett sätt som verkligen minskar riskerna, genom att utbilda de anställda i de risker som man upptäcker, och avsätta resurser för

”Det är grymt viktigt att vi har bra riskbedömningar”

Det här gör ett skyddsombud!

Ett skyddsombud arbetar förebyggande och följer upp arbetsmiljön på din arbetsplats. Du är också en nyckelperson för att uppnå Byggnads Vision om allas trygghet och lika värde.

Ett skyddsombud:

- ser till att arbetsgivaren följer och uppfyller kraven i arbetsmiljölagen.
- deltar i planeringen och förebygger dålig arbetsmiljö som kan leda till ohälsa och olycksfall.
- samverkar med arbetsgivaren om förändringar i arbetsmiljön.

att förebygga.

Han räknar med att mellan 150 och 200 huvudskyddsombud i regionen kommer att besöka byggarbetsplatser och företagens kontor i Stockholm och på Gotland. Skyddsombuden får checklistor till hjälp och en kortare utbildning om hur de ska gå tillväga.

DERAS KARTLÄGGNINGAR kommer ställa samman i en rapport. Johnny Rindebrant påpekar att Arbetsmiljöverket i sina granskningar begränsar sig till att kolla att det finns riskbedömningar av tillräcklig kvalitet, men man tittar inte på hur förankrade och välkända de är. Byggnads kartläggning kommer därför att ge en sannare bild av hur landet ligger, menar han. ■

Planera bort riskerna!

Ohälsa och olyckor kan förebyggas genom god planering och riskbedömningar i ett tidigt skede. För att göra våra arbetsplatser säkra och främja ett hållbart arbetsliv genomför vi extra kontroller av arbetsmiljön under Arbetsmiljöveckan.

- ✓ Det är arbetsgivarens ansvar att se till att du har en säker arbetsmiljö.
- ✓ Du har rätt att medverka i planeringen av ditt eget arbete.
- ✓ Din arbetsgivare är skyldig att undersöka, riskbedöma och åtgärda din arbetsmiljö tillsammans med skyddsombudet.
- ✓ Innan arbetet startar ska du ha fått instruktioner om hur risker minimeras.

Det är inte lätt, men uppdraget är viktigt

Marvel Torrico Rojas

- ▶ **Ålder:** 47 år
- ▶ **Yrke:** Träarbetare
- ▶ **Familj:** Fru och tre barn
- ▶ **Intressen:** Förr var dans ett stort intresse med turner runt i Europa. Nu är det familjen som gäller

Uppdraget som skyddsombud pågår hela dagen för Marvel. Trots att det ibland blir sura miner är vetskapen om att alla kommer hem tryggt från jobbet det som gör arbetet värt det.

Efter att Marvel Torrico hjälpt en kollega som blivit illa behandlad bestämde sig han för att bli skyddsombud. Det lönade sig att säga ifrån och tala om saken. Men varje dag som skyddsombud möter han på nya utmaningar.

MARVEL TORRICO är snickare och skyddsombud på Peab. Just nu bygger de bostäder i Åkermyntan i Hässelby. När Marvel kom till Sverige från Bolivia på 90-talet jobbade han först som byggstädare några år.

– Allt var intressant, själva bygget, konstruktionen, arkitekturen, allt var fantastiskt, minns han.

Marvel tröttnade på att städa och utbildade sig till snickare. Direkt efter skolan fick han jobb på Peab. På den tiden var han den enda med utländsk bakgrund på arbetsplatsen, utom en och annan dansk eller finländare

– Jobbet på Peab har varit min bästa brygga till det svenska samhället. Jag får träna dagligen på svenska språket och kulturen.

HAN BESTÄMDE sig för att bli skyddsombud för åtta år sedan när en kvinnlig snickare bad honom om hjälp. Det var på Mall of Scandinavia.

– På bygget fanns det ett gammalt machosnack. Den kvinnliga kollegan kom till mig för att berätta att hon mår dåligt av snacket och att hon inte orkade med det, berättar han.

Marvel rådde henne att ta upp saken med chefen och skyddsombudet. Företaget ordnade stormöten och diskussioner. Det ledde direkt till ett beslut i hela Peab i Sverige och

Norden. Ingen ska bli illa behandlad på grund av kön, utseende eller bakgrund.

– Efter det tänkte jag att jag kanske kunde bli skyddsombud. Jag

kände att jag var en del av gänget, att jag kunde lyssna. Jag ville bli som en brygga för medlemmarna, säger han.

VARDAGEN FÖR ett skyddsombud är inte så enkel. Det är knepigt att få folk att följa reglerna. De flesta sköter sig, men en och annan struntar i säkerheten, till exempel i att använda hjälm eller varselväst.

– Jag och chefen tjuvar på dem. Om du öppnar grinden till bygget, stäng den efter dig!

– Folk glömmar bort att tänka sig för. Till exempel att använda sele när de jobbar där uppe på taket, säger Marvel.

FÖRSTA GÅNGEN NÅGON slarvar med säkerheten får kollegan en muntlig varning, andra gången blir det en skriftlig varning. Det är inte populärt.

– Det blir sura miner. Jag vet att jag kanske har fått färre kompisar, men alla kommer hem levande efter varje dag på jobbet, säger Marvel.

Uppdraget som skyddsombud pågår hela arbetsdagen. Kollegorna kan komma till Marvel när som helst om de vill tala om några problem med arbetsmiljön.

– Ett bygge är ett unikt levande moment som förändras varje dag, säger han.

Varje morgon samlas skyddsombud och platsledning och går igenom dagens arbete. En gång i veckan går de skyddsronde.

– Meningen är att vi ska fokusera på säkerheten och hitta risker och kolla var det finns faror och behov, till exempel om det saknas brandsläckare och varningsskyltar.

Tillsammans för de protokoll över allt som behöver åtgärdas.

– Jag brukar fråga mina kollegor innan vi går rondan om stora och små saker som till exempel om det saknas tvål eller handskar.

Hela dagarna arbetar Marvel också som snickare. Just idag bär han ner tunga metallstäm inifrån de nya husen. I början av bygget hjälpte han in transporter till byggkranarna och såg till att vägarna hölls säkra och fria från bråte.

MARVEL HAR märkt stora förändringar under sin tid som skyddsombud. Konkurrenten om jobben har ökat. Intresset för fackliga frågor har minskat.

– Idag är det lätt för en arbetsgivare att gå till ett annat land för att få billig arbetskraft utan yrkesbevis.

För ett skyddsombud blir det problem om halva arbetsstyrkan inte kan engelska, än mindre svenska.

– Det blir lätt missförstånd. Och en del är rädda för mig. Jag vill ju bara veta om de får rätt lön och är rätt behandlade.

Det var en incident där platschefen skickade hem en utländsk arbetare som vägrade att använda hjälm.

– Han förstod varken svenska eller engelska. Så jag hade inte en chans att förklara varför han fick gå hem. Det var frustrerande.

Samtidigt som konkurrenten om jobben ökat har det blivit färre på arbetsplatsen som är fackliga aktiva och färre som kommer på krets möten.

– Kompisarna vill ofta kräva att Byggnads ska göra olika saker. Men själva gör de ingenting, fastän det ju är vi som är Byggnads! ■

”Jag vill ju bara veta om de får rätt lön och blir rätt behandlade”

Tom har arbetat länge i byggbranschen och Andreas tar till vara på hans kompetens. De jobbar nära och träffas varje vecka för att stämma av att projektet håller tidsplanen.

De når målen genom samarbete

Redan i början av projektet hämtas hantverkarnas åsikter in. Därefter stakar platschefen och lagbasen ut vägarna tillsammans. Samarbetet har ökat trivseln på jobbet och gett avtryck i lönekuverten.

PEAB PÅ GOTLAND

har fullt upp. Uppdraget från Magnolia Bostad är att bygga 142 nya studentlägenheter i Visby under det kommande året. De första studenterna flyttar in redan nästa hösttermin och då ska det fyra våningar höga

”Eftersom Tom har tagit fram riktlinjer, har vi honom som gisslan”

kallad visuell produktionsplanering när vi går igenom de uppsatta målen

huset stå klart.

Det betyder många möten mellan platschefen Andreas Sandesjö och lagbasen Tom Lundgren på Peabs kontor.

–Varje vecka träffas vi för en så

tillsammans, berättar Andreas Sandesjö.

Platschefen har en prestigelös inställning. Enligt honom är alla spelare lika viktiga i ett lag. Om samtliga inblandade, såväl byggare som tjänstemän, känner sig involverade i processen blir resultatet jäkligt bra.

–Oavsett vad en person har för roll i ett projekt har den någon form

av mandat. Då ska hen få vara med och bestämma över sin del också, resonerar han.

Lagbasen Tom Lundgren har därmed fått en viktig roll, som en länk mellan golvet och kontoret. Redan innan bygget påbörjades tog både han och skyddsombudet plats vid ledningens bord för att gå igenom alla kommande moment. Då fick han också möjlighet att uttrycka åsikter om underlaget.

–Om jag upplevde att något, som i mitt tycke, kunde göras på ett bättre sätt föreslog jag vissa förändringar. Jag blev lyssnad på och ledningen tog åt sig vad jag sa, säger han.

TOM LUNDGREN HAR ARBETAT länge i byggbranschen, men det är första gången han har bjudits med i inledningsfasen. Han berättar att det vanliga är att företaget räknar ut ungefär hur lång tid de olika arbetsmomenten tar, och att hantverkarnas uppgift är att följa planen.

–De tidsplanerna är inte alltid så realistiska. Nu har jag, utifrån min erfarenhet, själv kunnat räkna på jobben vilket blir mer exakt, säger han.

Vetskapen om att det är lagbasen som håller i taktpinnen har förbättrat stämningen på arbetsplatsen. Byggarbetarna har förtroende för att Tom Lundgren kan sina saker och är tryggare med arbetsgången. De kan heller inte bara skylla på ledningen om någonting går fel.

–Eftersom Tom har tagit fram riktlinjerna, har vi honom som gisslan. Han får ta ansvar för och stå upp för sina beslut,

både när det går bra och dåligt, säger platschefen Andreas Sandesjö.

Egentligen är det ganska enkelt, tycker han. Det finns flera sätt att ta sig fram till ett mål och det gäller att välja ett. Ju fler som är överens om vägen, desto smidigare kan man nå fram till målet.

Tom Lundgren

- ▶ **Ålder:** 33 år
- ▶ **Familj:** Fru och två barn
- ▶ **Bor:** Vibble
- ▶ **Yrke:** Träarbetare
- ▶ **Fackligt uppdrag:** Lagbas
- ▶ **Fritidsintressen:** Familjen och motorcross

Andreas Sandesjö

- ▶ **Ålder:** 39 år
- ▶ **Familj:** Fru och två barn
- ▶ **Bor:** Klinte
- ▶ **Yrke:** Projektchef
- ▶ **Fritidsintressen:** Familjen, vänner, byggnadsvård, byggt teknik och musik

– Det är ett ständigt blötläggande. Vi går igenom alla etapper grundligt och jag lyssnar på för- och nackdelar. Om det finns bra argument för att göra på ett annat sätt än jag har föreslagit, då ändrar jag mig, säger han.

TVÅ GÅNGER I VECKAN har platschefen och lagbasen morgonmöten för att stämma av. Projektet är har brutits ner i treveckorsperioder som jämförs med verkligheten. Så här långt skulle vi ha kommit enligt planen, hur ser det ut?

–Vi ses varje måndag och onsdag och går igenom veckan. Då informerar vi varandra om sådant som kan vara bra att känna till, säger Tom Lundgren.

Peab på Gotland är ett förhållandevis litet företag med 40 anställda. De flesta känner varandra och är bekanta med varandras livs-

situation. Platschefen Andreas Sandesjö, som närmast kommer från en arbetsplats i Stockholm med stor rotation i personalgruppen, är väldigt nöjd över att arbeta i ett mindre team.

–Det gör också arbetsplatsen mer personlig. Har vi lovat varandra något, vill vi ju inte svika, säger han.

Samarbetet mellan ledningen och golvet har inte bara varit framgångsrikt för trivseln. Före sommaren gjorde hantverkarna sin bästa mätning någonsin. Tidsplanen för stommen till studentbostäderna gick i mål tre veckor tidigare än planerat, vilket gav tusenlappar extra i plånboken.

Både Andreas Sandesjö och Tom Lundgren kunde klappa sig på axlarna och vara nöjda.

–Jag brukar säga till Tom att mitt jobb är att se till att du inte spränger tidsramen. Ditt jobb är att tjäna pengar på timmarna, säger Andreas. ■

Det är fortfarande tidiga mornar - men av en helt annan anledning

Sanna Jansson

- ▶ **Ålder:** 35 år
- ▶ **Familj:** Sambo och dotter
- ▶ **Bor:** Handen
- ▶ **Yrke:** Kranförare
- ▶ **Intressen:** Orientering, film och att uppleva naturen

Tankarna på jobbet känns långt borta nu när Sanna är föräldraledig och hemma med sin dotter.

För ett par månader sedan var Sanna Jansson uppslukad av sitt jobb vid Slussen. Varje morgon klämde hon in magen i de specialsydda arbetsbyxorna och tog plats i den höga kranen. Nu har hennes fokus förändrats totalt.

HON ÄR SÅ NY att hon fortfarande inte har ett namn. Sanna Jansson och sambon Kjell Pålsson kan inte bestämma sig för vad de ska kalla sin nyfödda dotter. Det är bara en vecka sedan de blev föräldrar och känslorna tumlar runt i kroppen.

- Jag var inte beredd på att jag kunde känna en sådan kärlek. Hon är fantastisk, säger Sanna Jansson.

När Byggettans tidning först träffar Sanna är hon i sjunde månaden. Hon hade bestämt sig för att arbeta så långt in i graviditeten som möjligt. Jobbet vid Slussen är fascinerande och med små anpassningar i rutinerna har det gått bra.

- Arbetet som kranförare innebär inga stora risker och innehåller inga moment med skakande verktyg. Däremot var det en del tunga lyft som jag fick undvika, berättar hon.

”Jobbet är väldigt

intensivt och jag hade kul”

byggnadsarbetare kan det handla om buller, vibrationer eller kemiska ämnen som i värsta fall kan orsaka fosterskador. Lagen är också tydlig med att det är arbetsgivarens ansvar att göra en riskbedömning och se till att arbetet anpassas. Den anställdas egen skyldighet är bara

att informera sin arbetsgivare om graviditeten i god tid.

- När jag var i tredje månaden tog jag kontakt med Skanska som omedelbart gjorde en riskbedömning. Jag ringde även till facket för att höra om det var något särskilt jag skulle tänka på, säger Sanna Jansson.

HON GILLAR SITT jobb som kranförare. Det är häftigt att sitta 60 meter upp i luften och blicka ut över stan. På det omfattande bygget vid Slussen är det också många olika företag inblandade och Kranteam, som Sanna arbetar för, måste samarbeta med dem alla.

- Jobbet är väldigt intensivt och jag hade kul, berättar hon.

Trots att hon fick känningar av foglossning under de sista månaderna körde hon på. Hon gjorde några fysiska övningar som hjälpte ganska bra. Då låg allt hennes fokus på jobbet och det tog det mesta av hennes energi. Oftast stupade hon i säng på kvällarna.

- Men till slut blev det ganska bökigt med magen. Jag gick hem en månad innan födseln var planerad.

De sista veckorna fick Sanna graviditetspenning från Försäkringskassan och kunde börja förbereda sig på föräldraskapet.

Nu, i efterhand, kan hon ångra att hon inte gick lite tidigare. Om hon ska ge något tips till andra tjejer i samma situation, är det att de ska känna efter lite mer än vad hon gjorde.

- Det är trots allt ett tungt arbete vi har. Om du upplever att det inte funkar, ta kontakt med en facklig representant för att hitta en lösning, säger hon.

SANNA ÄR VAN VID

att stiga upp i ottan för att ta sig till jobbet, ändå har hennes nyfödda baby tagit henne på sängen. Sovrutinerna har inte

satt sig ännu och både hon och sambon kämpar med sömnbristen. Var tredje timme vill den lilla ha mat, oavsett tid på dygnet, och föräldraskapet - är alldeles underbart.

- Tänk, jag trodde att jag skulle bli rastlös av att vara föräldraledig. Nu är tankarna på jobbet otroligt långt borta, säger Sanna.

PLANEN HAR HELA tiden varit att dela föräldraledigheten mellan sig. Först ska Sanna vara hemma i sex månader, därefter ska Kjell ta över i tre månader innan de byter tillbaka igen. Kjell arbetar inom it-branschen och jobbar för det mesta hemifrån. Nu har han och Sanna några dagar kvar på den gemensamma ledigheten innan han måste återgå till sitt kontor.

Nu i efterhand ångrar Sanna att hon inte gick hem ännu lite tidigare.

Trots att det ligger långt fram i tiden, kan Sanna och Kjell se det praktiska med att arbeta inom olika yrkesområden. Framförallt för att deras arbetstider skiljer sig markant åt. När det blir dags för förskola kan Kjell lämna dottern på morgonen

och Sanna hämta när hennes arbetsdag är slut kvart i fyra. Men där är de ännu inte i planeringen. Kjell Pålsson håller sin dotter försiktigt i famnen och svarar på frågan hur det känns att bli pappa.

- Det är magiskt. Nu ska vi bara bestämma oss för vad hon ska heta. Idag funderade vi på Kassiopia, säger han. ■

Tips till dig som är gravid!

BERÄTTA TIDIGT

Det finns risker i byggbranschen som kan innebära fara, både för dig som gravid och för barnet i magen. Därför behöver du berätta så tidigt som möjligt för din arbetsgivare att du är gravid.

RISKBEDÖMNING

När din arbetsgivare fått veta att du är gravid ska ni gemensamt gå igenom vilka risker som finns på just din arbetsplats. Arbetsgivaren ska göra en bedömning för att minimera riskerna och se till att kraven för Arbetsmiljöverkets föreskrifter om arbetsmiljö uppfylls.

Skanna QR-koden och läs mer!

Gratis försäkring

Att ha en bra försäkring är alltid viktigt! Och som gravid kanske ännu lite viktigare! Nu kan du som gravid och medlem i Byggnads få en utökad graviditetsförsäkring helt gratis. Med försäkringen kan du bland annat få ersättning vid graviditets- och förlösningskomplikationer och om barnet får medfödda diagnoser, sjukdomar eller olycksfalls-skador.

FÖR ATT TA DEL AV försäkringen och få den bekostad av din region behöver du varit medlem minst sex månader.

SKANNA QR-KODEN

och läs mer om vad du behöver göra för att teckna försäkringen!

Sol, snö och blåst

- väder är en arbetsmiljöfaktor

Kim Malmström

- ▶ **Familj:** Fru och tre barn
- ▶ **Bor:** Lägenhet i Märsta
- ▶ **Yrke:** Pappläggare vid Karlaplans Plåtslageri
- ▶ **Fackligt uppdrag:** Skyddsombud
- ▶ **Fritidsintressen:** Fiske och AIK

Tidigare huvudskyddsombud har lagt en bra grund för arbetsmiljöarbetet vilket underlättar för Kim i sitt uppdrag som skyddsombud.

Kim Malmström bedriver arbetsmiljöarbete på högsta nivå. Han är ett av fem skyddsombud på Karlaplan plåtslageri och kollar risker på arbetsplatser som Hötorgsskraporna i Stockholm, Turning Torso i Malmö och Citygate i Göteborg.

- **JAG ÄR UTBILDAD** lackerare, men efter skolan insåg jag snabbt att jag inte skulle stå ut med att jobba inomhus, inlåst, trängd och styrd, berättar Kim Malmström. Genom min bror fick jag jobb som pappläggare och ännu efter tolv år kan jag inte tänka mig något annat jobb.

Jobbet blir aldrig monotont, eftersom det ena taket inte är det andra likt. Det växlar mellan nyproduktion och renovering, små och stora jobb. På sistone har han bland annat arbetat på en av Stockholms största skola, Eriksdalsskolan, och Södersjukhuset. Och en känd byggnad som han inte får säga namnet på.

- Som pappläggare blir du aldrig fullärd, du lär dig något nytt varje dag. Min brorsa brukar påminna mig om att jag, som fjortonåring, första gången besökte honom på hans jobb, sa: "Fy fan vad tråkigt det ser ut". Men det är det inte. Det är mycket sällan jag tycker det är motigt att gå till jobbet på måndagar.

"Det går inte att klistra när det blåser starkt, regnar eller snöar"

KIM UPPHÖR INTE att fascineras av utsikterna, de långa siktlinjerna åt alla håll, som de får på de flesta tak.

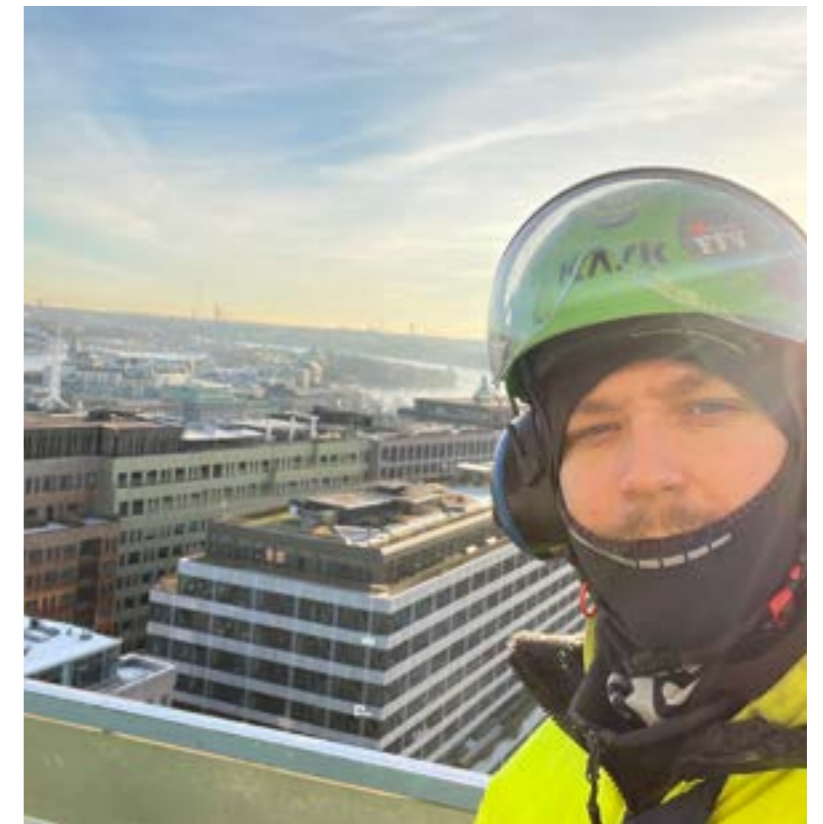
- Jag älskar det, det är fantastiskt! Vädret är helt klart en arbetsmiljöfaktor - på gott och ont. Själva arbetet sätter upp vissa begränsningar.

- Det går inte att klistra när det blåser starkt, regnar eller snöar. Då får vi vänta i boden. Men det är sällan oväder en hel dag. Det finns ingen arbetsmiljögräns för värmen. - När det är 35 grader säger cheferna åt oss att ta det lugnt, vi tar täta pauser och dricker mycket. Vi använder max solskyddsmedel och får vätskeersättning och lättsaltade chips. Och vi försöker skapa skugga genom det arbetsmaterial vi har. Mer än 20 minusgrader innebär jobbstopp, eftersom risken för olyckor ökar då. Men ihop med hård vind kan det vara tufft även med mindre än tjugo, trots underställ och lager på lager.

DE ARBETAR MED hetverktyg när de svetsar samman pappen och ibland riktar de verktyget mot skorna för

Kim trivs bra med sitt jobb som pappläggare. Inget tak är det andra likt så arbetet blir aldrig monotont.

att få upp temperaturen i tårna. Den vanligaste skadan är skärskador. När de, med sina mycket vassa knivar, skär i pappen händer det att de slinter. De blir "ajaj" och "ojoj", som Kim rapporterar i en app - en del i ett IT-system för arbetsmiljöarbete.

- Men det har blivit bättre sen vi hittade en ny typ av handskar som det inte går att skära igenom. Vi har också knäskydd som en kniv inte tränger igenom.

BRANDRISKEN ÄR en arbetsmiljöfråga med mycket specialregler. Bland krävs det att det finns brandvakt efter slutfört arbete, mellan en och fyra timmar. Ofta har man en asfaltgryta med eld under. Ibland

är det olämpligt, då får man använda andra metoder. Det måste finnas brandsläckare eller vattenslang, liksom yxor för att vid behov hugga upp taket. Ibland får de vattna området runtomkring det heta arbetet, för att minska riskerna.

- Det är otroligt sällan det blir eldsvådor, så arbetet med brandsäkerheten fungerar, säger Kim. Det senaste jag kommer på var på ett garagetak i Stockholm för fem år sen.

KARLAPLAN TAK OCH PLÅT har sin bas i Stockholm och Uppsala, med ett nittiototal anställda. Kim tycker att det systematiska arbetsmiljöarbetet fungerar som det ska. Det gäller riskinventeringarna före start på ett nytt arbete, och upp-

"Det är otroligt sällan det blir eldsvådor"

Skanna QR-koden och läs mer om Arbetsmiljöveckan 2023.

följning med skyddsronder och byggarbetsmiljösamordningsmöten på arbetsplatser med fler berörda företag. Den värsta risken är förstås fallolyckor och skyddet sköter de själva på egna takuppdrag. Vid nyproduktion inspekterar chef och skyddsombud fallskydd före jobbstart. Det har hänt att de givit bakläxa.

- På företaget vill de verkligen att alla ska komma hem friska från jobbet, säger Kim.

Grunden för att arbetsmiljöarbetet går så bra lades för flera år sedan, av ett huvudskyddsombud som sedan blev kvalitets- och miljöansvarig, och som i bägge rollerna satsade mycket på att få arbetsmiljöarbetet att fungera i vardagen. Nu har han slutat, men arbetet rullar ändå på. ■

”Facket är den enda garanti”

Josefine och Näta arbetar för att stötta alla kvinnor i byggbranschen.

För Josefine Dalby handlar det fackliga arbetet om att steppa upp. Att faktiskt ta ansvar för att viktiga förändringar genomförs. Det gör hon genom Näta.

DET BULLRAR OCH SLAMRAR i Stockholms innerstad. Skanska genomför ett stort renoveringsprojekt på Regeringsgatan och träarbetaren Josefine Dalby är en av kuggarna i maskineriet.

I sitt lilla omklädningsrum på källarplan är hon däremot helt för sig själv. Just nu är hon den enda kvinnan på sin arbetsplats. – Men det är inte alls självklart med separata omklädningsrum. Det är en av frågorna som Näta driver, berättar hon.

JOSEFINE DALBY HAR alltid varit fackligt engagerad. Innan hon utbildade sig till snickare för några år sedan arbetade hon som flygplatskontrollant på Arlandas flygplats, vilket också var en mansdominerad arbetsplats.

– Alla mår bättre om det är en större blandning av folk på jobbet. Därför behöver vi fler kvinnor i de här branscherna, säger hon.

KVINNONÄTVERKET NÄTA har etablerats just för att stötta och ge trygghet

”Det går inte att bara gnälla om missförhållanden utan att försöka göra något åt dem”

åt kvinnor i byggbranschen. Varje år arrangeras en tre dagar lång, central träff för alla medlemmar där de kan utbyta erfarenheter med varandra. I region Stockholm har nätverket också genomfört en heldag med kvällsaktiviteter och en brännbollskväll tillsammans med Unga byggare.

Frågorna som står i centrum är: Hur är det att vara kvinna i byggbranschen och finns det behov av förbättringar?

– Alla tjejer som ansluter sig till Byggnads blir automatiskt medlemmar i Näta. Men tyvärr är det inte så många som vet att vi finns, säger Josefine.

Näta

SJÄLV HALKADE HON in i styrgruppen redan på sitt första årsmöte. Hon mötte ett proffsigt upplägg med bra och viktiga föreläsningar och blev intresserad. När hon sen fick frågan om hon kunde vara med i ledningen tackade hon ja.

– Det går inte att bara gnälla på missförhållanden utan att försöka göra något åt dem. Facket är den enda garanti vi har för att förändringar verkligen genomförs, säger hon.

Att vara i minoritet på en arbetsplats kan upplevas som skrämmande och det kan kännas nervöst att höja sin röst. Oavsett om det handlar om krav på ett eget omklädningsrum eller om att ta plats i facket. Josefine Dalby vill att Näta ska fungera som en trygghet för alla kvinnor i branschen, men särskilt för de som är nya.

– På många företag är du ensam tjej, vilket kan vara läskigt i början. Men då finns vi och kan hjälpa till, säger hon. ■

TRE SVARAR

Vilken arbetsmiljöfråga är viktigaste på din arbetsplats?

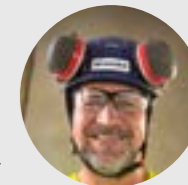
DANIEL DACKMAR, snickare

– Arbetsberedningen är viktigast. Det är då vi förbereder jobben tillsammans med chefen. Vi går igenom vilka skyddsåtgärder som behövs mot farliga arbetsmoment, så att man inte utsätter sig för faror. Arbetsberedningen borde ske oftare. Nu var det några månader sedan. Det är för sällan.

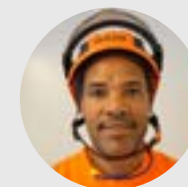
LARS PERSSON, armerare

– För mig är säkerheten den viktigaste frågan. Och damm. Vi jobbar säkert här, med mycket fokus på vårt personliga skydd. Damm är en tuffare fråga eftersom det är svårt att minimera. Säkerheten är lättare att följa upp, dammet är mer komplicerat att få bukt med.

TAGES BRAHANE, snickare

– Stress, arbetstider och tidsplanering är viktigaste arbetsmiljöfrågan för mig. När tidsplaneringen inte fungerar blir det stressigt. Då kan jag inte koncentrera mig. Alla som jobbar här kontaktar MB-gruppen om vi har några arbetsmiljöfrågor.

Med fackets hjälp fick Jouko rätt

Jouko Elomaas

- ▶ **Ålder:** 64 år
- ▶ **Familj:** Fru, två barn och barnbarn
- ▶ **Bor:** Villa i Köping
- ▶ **Yrke:** Betongarbetare
- ▶ **Gör gärna:** Umgås med barnbarnet Alma

Nu när Jouko inte arbetar längre spänderar han gärna sin tid med barnbarnet Alma.

Först när LO-TCO Rättsskydds jurister tog betongarbetaren Jouko Elomaas fall till förvaltningsdomstolen, ändrade sig Försäkringskassan. Och han fick den sjukersättning han hade rätt till.

JOUKO KOM TILL Sverige för 40 år sedan, utbildade sig till betongarbetare, bildade familj. Idag är bland det bästa han vet att vara med sitt barnbarn Alma. Men han saknar att bygga broar och stora anläggningar.

Hans problem startade 1994 när hans lag göt grundplattan för Tumba centrum.

– Då pajade jag axlarna i samband med slangdragning, det blev många tunga lyft som jag gjorde ensam fast vi skulle ha varit flera. Jag fick kortison och värktabletter. Då försökte jag använda axlarna så lite som möjligt och undvek höga lyft och förflyttningar, berättar Jouko.

Axlarna var illa nog. Men det blev mycket värre med en ryggvärk som ledde till steloperation 2010.

– Då kunde jag inte jobba kvar på företaget där jag var anställd.

Försäkringskassan, FK, skickade mig till Arbetsförmedlingen för att söka nytt jobb, när jag fortfarande inte kunde gå utan kryckor!

NÅGRA ÅR PÅ bemanningsföretag och husbyggen följde. Ryggvärken förvärrades. Han fick också operera sina händer.

– På slutet kunde jag bara sova en timme i taget, sen måste jag ta mer värktabletter.

Sjukskrivning, men sen? Hade han

rätt till arbetsskadeersättning? Han hade dåliga erfarenheter av Försäkringskassan, som inte godkände axelskadorna som arbetsskador. Han ringde hösten 2019 till Marcela Salazar försäkringsansvarig på Byggnads Stockholm-Gotland

På den goda tiden arbetad Jouko som betongare.

för att få råd. Och när FK inte godkände rygg- och handskadorna som arbetsskador, kopplade hon in juristerna på LO-TCO Rättsskydd och de överklagade till förvaltningsdomstolen. Samtidigt tog de också upp de tidigare axelskadorna.

I MÅNGA FALL FÅR FK numer bakläxa i förvaltningsdomstolen, vilket inte är populärt på myndigheten. Våren 2023 bytte FK-handläggarna fot och godkände de Juokos ansökan – med hänvisning till axelskadorna. Och fallet kom därför inte upp i domstolen.

– Inga pengar ersätter hälsa. Men det var en mycket påfrestande tid att leva på lägsta sjukpenning, säger Jouko. Det här innebar en lättnad.

HAN FICK ETT betydande belopp retroaktivt, och en månatlig ersättning som är mycket högre än sjukpenningen. Och dessutom månatligt tillägg från Afa Försäkring, parternas bolag för de kollektivavtalade försäkringarna. För att få det tillägget måste FK först klassa problemen som arbetsskada.

Jouko tror att alltför många byggnadsarbetare lider i tysthet och har jätteont. En del tycker rentav att detta är "tufft". Till dem vill han säga:

– Sök hjälp hos läkare och se till att få skadan tidigt dokumenterad! Och kom ihåg att facket kan hjälpa dig om du inte vet hur du bäst ansöker om arbetsskadeersättning. ■

Följ oss i våra sociala medier!

I våra sociala medier får du inte bara följa vår fackliga kamp. Du får också en massa tips och värdefull information. Missa ingenting- följ oss på Facebook och Instagram!

Facebook

Instagram

ÄR DU PENSIONÄR?

■ **Visste du att det finns en förening för pensionerade byggnadsarbetare? Den heter PRO Byggettan, läs mer om deras aktiviteter på hemsidan**

[Byggnads.se/probyggettan](https://byggnads.se/probyggettan)

Kolla dina uppgifter!

Vi behöver rätt mejladress och mobilnummer till dig!

✓ Skanna koden

✓ Logga in på Mina sidor

✓ Skriv in rätt uppgifter. Klart!

Prata med dina arbetskamrater. Kanske de inte ens fått frågan?

Skriv in en ny medlem och få 200 kr.

[Byggnads.se](https://byggnads.se)

Du får 200 kr varje gång du värvar någon till Byggnads!

Vad är det som gäller?

Vanliga frågor till Byggnads.

? Vad gör jag om det skett en olycka på arbetet?

Se till att få din skada dokumenterad, även om den var en lindrig. Du behöver också anmäla till försäkringskassan att olyckan skett. Och gör en incidentrapport till arbetsgivaren för det löpande arbetsmiljöarbetet.

? Vem kontakter jag om det saknas skyddsombud på mitt företag?

På Byggnads Stockholm-Gotland finns det regionala skyddsombud, RSO. Dem kan du prata med om frågor som rör din arbetsmiljö eller om du känner dig otrygg på din arbetsplats. Mejla: stgo-arbetsmiljo@byggnads.se för att komma i kontakt med ditt RSO.

? Vad gäller om jag ska jobba med asbest?

Vid arbete med asbest är det viktigt med rätt utbildning och rätt skyddsutrustning. Det är din arbetsgivare som ansvarar för att du har detta. Om du misstänker att det kan finnas asbest vid din arbetsplats ska du alltid kontakta din arbetsgivare så att denne får göra kontroll innan du börjar arbeta.

Vill du ta ett fackligt uppdrag

Som fackligt förtroendevald, ffv, representerar du dina arbetskamrater och Byggnads på arbetsplatsen. Det är ett viktigt uppdrag som det gäller att förvalta på bästa sätt.

Några uppgifter för dig som är ffv:

- ✓ Kontrollera att alla underentreprenörer har avtal
- ✓ Gå fackliga utbildningar
- ✓ Vara en informationskanal mellan Byggnads och dina arbetskamrater

Kontakta Jesper Ahlstedt, FFV och organiseringsansvarig, om du vill veta mer om att ta ett förtroendeuppdrag i Byggnads Stockholm-Gotland.

jesper.ahlstedt@byggnads.se
010-601 11 98

OBS!

Vi behöver din mejladress

Mycket av Byggnads information sker via digitala nyhetsbrev, får du inte våra mejl beror det på att vi inte har rätt mejladress till dig.

Det är speciellt viktigt när du är förtroendevald att Byggnads information når dig.

Du kan själv ändra/lägga till din mejladress på [Byggnads.se/mina-sidor](https://byggnads.se/mina-sidor)

Hallå där Casper Hedlund!

Du jobbar som betongarbetare och har nyligen blivit vald till ordförande i Unga Byggare i regionen.

Varför blev du betongarbetare?

– Jag har alltid vetat att jag ville arbeta med händerna.

Min svåger är betongarbetare och då visste jag att jag kunde få jobb genom honom.

– Nu har jag arbetat i sex år och jobbet har blivit ännu bättre än jag tänkte mig det. På bygget träffar jag människor och lär känna dem, så att det blir som en familj. Ja, jag är ju mer med mina arbetskamrater än med min sambo...

– Nu har jag arbetat i sex år och jobbet har blivit ännu bättre än jag tänkte mig det. På bygget träffar jag människor och lär känna dem, så att det blir som en familj. Ja, jag är ju mer med mina arbetskamrater än med min sambo...

Varför engagerade du dig i Byggnads nätverk Unga Byggare?

– Jag var redan skyddsombud, det var det som drog igång flaman. Så när jag för ett och halvt år blev kontaktad, var självklart för mig att vara med här.

– I Unga Byggare stärker vi varandra, både vi aktiva och andra unga medlemmar, för att vi ska våga säga till om sånt som inte är bra på arbetsplatsen. Vi har en egen chattgrupp på nätet, där medlemmar hör av sig och frågor och diskuterar.

– Vi är tio-tolv stycken aktiva i Unga Byggare i vår region och vi träffas på pizzakvällar och pratar om både fackliga och politiska frågor. Just nu handlar det bland annat om varför man ännu inte har genomfört sex timmars arbetsdag, det är något som irriterar oss!

Vad är på gång?

– Var tredje medlem är ung och vi arbetar med en motion om att alla

valberedningar borde ha med unga, för att vi ska få fram fler yngre kandidater till styrelser och olika poster. Ibland får vi höra att unga inte vill ta uppdrag. Men jag tror att de vill, om de får chansen att lära sig! Det finns ett intresse som vi måste bli bättre på att ta tillvara.

– Sen förbereder vi höstens uppsökteri. Vi går ut på arbetsplatser och pratar med unga. I våras gjorde vi det i samband med minnesdagen över arbetare som dött på grund av sitt jobb. Vi fick positiva reaktioner, många blev intresserade. Vi fick många frågor, och en som ofta återkom handlade om hur länge man får köra vibrerande maskiner. ■

Unga Byggare

Vi organiserar alla unga medlemmar. Tillsammans skapar vi mer inflytande och makt över vårt arbetsliv och vardag, samtidigt som vi får mer förståelse för hur samhället fungerar och gemenskap med andra unga i branschen. Tillsammans:

- ▶ organisera
- ▶ stärker individen och kollektivet
- ▶ aktivera oss

Casper Hedlund

- ▶ **Ålder:** 25 år.
- ▶ **Yrke:** "Gråmack" (betongarbetare)
- ▶ **Bor:** Södermalm
- ▶ **Fackligt uppdrag:** Ordförande för Unga Byggare i Byggnads Stockholm-Gotland, skyddsombud, kretsstyrelseledamot
- ▶ **Intressen:** Styrketräning, tennis och orientering

Har du hört om Påfarten?

Bli fackligt medveten!
Få en introduktion om vad facket gör och varför det är viktigt att vara medlem.
Vi ersätter dig fullt ut med din lön för förlorad arbetsinkomst.

Vad är då Påfarten? Jo, Påfarten är kursen som ger dig bättre koll på vad facket gör.

Du får träffa byggnadsarbetare från olika företag, får veta mer om vad din medlemsavgift går till och varför. Vi diskuterar dina rättigheter och skyldigheter. Och dina förmåner. Vi ses på Påfarten!

Anmälan

Vill du vara med och påverka?

– kom på nästa kretsmöte!

I din medlemskrets är du med och bestämmer vilka frågor Byggnads ska jobba med. Det är också en viktig informationskanal mellan dig som medlem och regionen.

Välkommen till din krets nästa medlemsmöte! Information om tid och plats får du på sms inför varje möte.

MATS HAMMARLUND DIKTAR OM...

Byggandets miljö

Att bygga väg och stuga kostar pengar kraft och liv

Säkerhet går först den saken är för oss som bygger av alla störst

Cement är en miljöbov svår slukar energi som husets drift i femtio år

Blanda material blir bäst där varje del bli smart och klok och ingenting får gå på tok

När byggmiljö blir effektiv kan den spara både pengar el miljö och liv

Tipsa Fair Play Bygg

Lämna ditt tips till [Fairplaybygg.se](https://fairplaybygg.se) om du misstänker brottslighet i byggbranschen. Du kan vara anonym.

Frågor? Ring oss!

Här får du svar på frågor om löner, anställningsvillkor, arbetsmiljö, försäkringar, semester, arbetsskador med mera.

Medlemscentret är öppet kl. 08.00-16.00 alla vardagar

Tel. 010-601 10 00

POSTTIDNING B

Returadress:
Byggnads
Stockholm-Gotland
Box 1288
171 25 Solna

VAR MED OCH TÄLVA DU MED!

